

Förslag på åtgärder

till plan för hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi - avfallsplanen

Här presenteras de förslag på åtgärder som kommit in under revideringsarbetet. Listan fylls på löpande och kommer via workshops, möten, intervjuer och mejl. Förslagen är inte bearbetade eller prioriterade i denna lista.

Saknas något i listan? Skicka in ditt förslag till: avfallsplan@ostersund.se

Bygg och anläggning

Sortera och återbruka sandningssand

Utveckla projekt som till exempel Varvet - se till att det finns resurser (budget och personal) att göra insatser som behövs för att "komma vidare" eller testa

Placera byggnader strategiskt - dvs inte på torvmark eftersom det skapar mycket avfall och kostar mycket resurser (fyllnadsmaterial osv)

Materialåterbruk (återvinning) som krav vid upphandling av byggprojekt så att det går att återanvända material vid nybyggen och renoveringar

Tillåta längre tid i det kreativa stadiet för att tänka igenom innan vi handlar, mer tid till projektering och arkitekten.

Se till att använda standardprodukter så att grejerna går att använda till andra byggen (inte specialbeställa)

Få fler att handla på varvet - även privatpersoner

Se över regelverk (detaljplaner?) för fasader för större möjlighet till återbruk

Beskrivning i funktionsprogram om återbruk

Höj kvaliteten på det vi bygger så att vi kan ändra och inte riva - förändringsbara fastigheter gällande väggar och utformning

Ha flexibla rumsbeskrivningar/föreställningar om hur resultatet ska bli

Minimera markförändringar

Sluta med gjuten platta - lätt att flytta 2 till 1

Tydligt ansvar vid återbruk (om det är fastighetsägare eller gästen)

Inventering vid rivning - samordna berörda parter

inventera befintliga materialprodukter

hur organisera vid återbruksprojekten - samordna samla oss, styrdokument - samordningsvinster mellan återbruksprojekt

Rutin i kommunen att i första hand återbruka innan man köper nytt

Ta fram styrdokument som underlättar för arkitekter och projektledare att återbruka och minimera

Ta fram tydliga målsättningar

Ta fram tydliga mål för återbruk

föreskriv material och metoder

Tvätta förorenade jordmassor

Provtta för invasiva arter så att jordmassor kan återanvändas

Styr upp hantering av stubbar

Anställ arkitekter med hållbarhetsutbildning

Underlätta återanvändning och ändrad användning av byggnader

Fräscha upp miljöer med enkla medel, Utgå inte från att allt material behöver bytas ut. Utgå från behov i stället för lösning

Detaljplanera för mindre markförändringar

Förädla anläggningsmaterial

Skapa hobbyutrymmen?

Nya material är för billiga

Sätt krav i upphandlingen, följ upp och kontrollera, ge incitament till återbruk och konsekvens för misskötsel

Skapa forum för anläggningsmaterial, Knyt ihop fler i byggbranschen till varvet även större huvudentreprenörerna. Gör varvet till ett privat bolag

Duktigare själva på att se vad som ska till Varvet för att återanvända i varje projekt, lägg pant på vissa material som är extra energikrävande att framställa eller särskilt miljöbelastande

Utveckla vår kunskap/samsyn på vilka åtgärder vi vill göra.

Projekt: Avfallsförebyggande genom tillsyn

Öka tillsynen på byggen för att säkerställa att sortering utförs enligt gällande lagstiftning

Hitta en gemensam hållning/prisbild hos de aktörer som tar emot avfall (gäller framförallt bygg- och rivningsavfall) så att priset för sorterat avfall skapar incitament för att sortera bättre

Mat(svinn)

"Större arbete med matbutikerna att minska matavfallet

Hög taxa att lämna ABP och matavfall "

Straffavgifter för butiker/restaurang att slänga mat

Påverkanskampanj i tv - både för barn och vuxna (typ Urplay) Paul - repris på hans program

Matbutiker kan jobba mer med mogen frukt o grönt i billiga lådor

Gör det lättare för butiker att skänka mat som blivit dålig

Lugn och ro för matgäster - måltidsmiljön

vår idé - matsvinnskampanj - riktat till privatpersoner (finns andra bolag att snegla på)

Matlådor till försäljning (från de kommunala köken)

Säsongsråvaror är tåligare - prioritera det

Matsvinnsinfluencer - jobba med det

Måltidsmiljön för äldre - så att man slipper äta ensam.

Möt elever och personal på förskolor och äldreomsorg och prata om matsvinn

Starta tävlingar i skolor om vem som slänger minst mat.

Flexibilitet för kockar

Justera portionen efter hur mycket som äts

Måltider kan göras mer lockande att ätas - göra lockande att äta

Bra dialog mellan personal måltidsombud o kök

Öka kunskap om bäst före datum (och undvika onödigt avfall)

"Hjälpa brukare att äta maten i rätt ordning för att undvika utgången Bäst-före datum - FIFO (först in först ut)

Tydlig information vid inköp av matvaror och rutinerna

Öka kunskapen om att lukta, se och smaka (minska matsvinn)

Säkerställa sorteringskedjan från kök till rätt materialfraktion

Skapa en trevlig måltidssituation

Se över rutiner för kylskåp, koll på datum och hur mycket som köps in

Fler möjligheter för personal att köpa överbliven mat

Matsvinn skänkes Kylkedja

Matsvinnet - kommunikation mellan barn och måltidsservice/matproduktion

Billigare matdosor (med dosor hemifrån) för att fler väljer att köpa överbliven mat och minskar matsvinnet

Mindre volymer och/eller annan fördelning av the-sorter

Elektronik

Lagningstjänst för elektronik inklusive 3D-print av plastdetaljer (eftersom plastdetaljen ofta är det som är trasigt)

Sälja och köpa tjänster av elektronik som tjänst - hyr en bormaskin

Exempel - Fixotek där man kan laga, låna verktyg

Minska behovet av elektronik genom till exempel rekonditionering av kommunens elektronik istället för att köpa nytt. Tex mobiltelefoner

Skapa närhet till insamlingsplatser - fler miljöskåp att kunna lämna in i fler butiker

Återvinna metaller från elektronik

Ökat tillgängligheten av reservdelar

Förlänga garantitider

Gynna elektronik av bra kvalitet

Ursprungsmärkning

Kabelskalning

Reparera, ta isär, nya lagar om t ex CE-märkning

Momsfria tjänster för reparation

Inte innehålla kretskort

Modulär konstruktion, tillverkning, återtag, omdesign t ex radio, sensor, spänningsförstärkning

El-avfall vi finns inte med, men förväntan på att det ska vara gratis

Elbilar - varför byter vi dem så ofta?

Batterier – använd batteriladdare och använd batteritestare för att inte slänga i onödan.

Plast

Upphandling och krav på entreprenörer/ leverantörer för att minska på plast och öka alternativa material

Pant på plast och minska engångsartiklar vid event och restauranger (iaf de som kommunen sponsrar)

Sanktioner/avgifter som ett ekonomiskt styrmedel

Information och utmaningar typ minimieringsmästarna

Minska onödig användning av plasthandskar - Kunskapshöjande/Information från sjuksköterska om tex plasthandskar mm

Ställa krav på upphandling, event både kommunala och andra inga engångsartiklar

Pant på matlådor och plastglas

Möjlighet att fylla på vattenflaskor

Möjliggöra att man kan samsortera plast och plastförpackningar

Uppdra till dem som gör upphandling att minimera inköpen av varor innehållande plast

Finna alternativa material att använda i stället för plast

Se över förpackningar när man beställer

Kräva att förpackningstillverkare utvecklar varor innehållande mindre plast

Specifika i upphandlingar att plast ska undvikas eller minimeras.

Tipsa om utmaningar i klassen, familjen, arbetsplatsen att minska sina plastförpackningar

Mer tygdrag till sängar istället för plastdrag

Byta till flergångstvättlappar

Ta bättre hand om engångslakan o blöjor som medborgaren inte behöver längre.

Ersätta engångshaklappar med tyghaklappar

Tydliggöra när handskar ska användas

Inkontinensskydd som är utprovade och fyller sin funktion

Hitta ett flergångssystem för matlådor i hemtjänsten

Anpassa användning av engångsartiklar efter behov

Inte köpa mer än det som går åt (risk för slentrianförbrukning)

"Rutiner/instruktioner för användning av skoskydd, handskar o förkläden för att minska onödig användning

Återkommande information / utbildning om rutiner för användning av engångsprodukter

Textil

Upphandla lagning av textil och använd i verksamheterna

Undersök m LcA vilken möjlig minskning av inköp som en kvalitetshöjning av köpta textilier skulle kunna innebära

Upphandla second hand textil där det går, till t ex syslörd och fritids

Möjliggör ekonomiskt att låta laga det, som rut/rot.

Mer möjligheter till återbruk

Organisera textilåtervinning

Ha hög ambitionsnivå vid insamling av textilavfall (sortera ut återbruk)

Producentansvar - Lagstifta mot fast fashion

Låt kläder o textil kosta vad det kostar

Högre pris och miljöskatt på textil

Hållbara kvaliteter - vid upphandling

Visa data i hela kommunen - tävling

Synliggöra data - fakta om hur vi i Östersund/ Jämtland betar oss gällande textilier - kommunicera - kampanja - influencers

Sammanhang där vi får positiv återkoppling på livsstilsval - som stöttar omställning

Fler positiva sammanhang som uppmuntrar livsstilsförändring

Arbeta för att öka det upplevda värdet kläder/material och prylar

Tänk zero nyköp som ett sätt att synliggöra/uppfinna alternativ. Underlätta för nollkonsumtion. Utmaning om köpstopp.

Egen idé: hjälpa föreningar att hyra ut träningsdräkter till exempel. Matchställ lånar man ju, men kanske behov inom skidåkning?

Offentliga inköp

Börja samla in textilier som egen fraktion och mät kommunal mängd
Gör det enkelt att lämna/sortera textilier till återvinning
Hur mycket textil köps online? Vid behov reglera möjligheten att ha gratis frakt och retur
Använd innovationsupphandling för att lösa problem som relaterar till textillavfall?
Var kan vi återbruka textilier? Hur kan vi återbruka genom omarbetning?
Sätt värde/kostnad på miljö och lokal produktion
Personer med inflytande tar ansvar
Kompetenshöjning inom lagning och material och hur man tar hand om textilier

Övergripande

Se till att följa rutin för avfallsförebyggande vid upphandling. Samt årligen följa upp med berörda processgrupper att rutinen följs, årligen uppdatera och utöka rutinen för avfallsförebyggande

"Försöka hjälpa/inspirera medborgare att tex inte shoppa så mycket som hen älskar. Tex. gå på loppis ist."

Komma igång med z-vatten

Utbilda/informera om källsortering på boenden

Annat material än plastförpackningar för middagsportioner

Prata med den som beställer hem produkter att välja bättre produkter

Tvätta kläder med z-vatten

Förenkla processen att källsortera rätt

Sortera effektivare

"Jag föreslår att man gör om VA-taxan så att den fasta avgiften för sophämtning blir avsevärt lägre, och den rörliga avgiften för varje hämtning blir avsevärt högre. Då uppnår vi:

- Färre hämtningstillfällen, så körscheman kan läggas om till hämtning mer sällan, vilket frigör personal och minskar kostnader för både personal och transporter.
- Bättre sopsortering, så mindre felsorterat avfall hamnar till förbränning.
- En tydligare styrning och viljeriktning när det gäller återvinning och återbruk.

Information om hur man tar tillvara interna resurser (tex möbler, utrustning.)

Kravställa vid upphandling, prioritera kvalitet, hållbarhet, reparerbarhet, materialcirkulering

Ändra synsätt - det går att laga istället för att köpa nytt

"Se över möjlighet till att ha DV-grupper på arbetsplatser (som kan sköta sortering)

Tydliggöra chefens roll och uppdrag att arbeta för att minska avfallet

Förtydliga miljöombudets roll i förhållande till chefens ansvar

Undersöka nya material

Information

Göra det enkelt med återvinning

Klargöra vem som gör vad
Information på APT
Öka möjlighet till sortering
Utse ansvariga för sortering
Få information om sortering oftare
Vid nybyggnation, säkerställ sortering
Öka kunskap om sortering
Regelbunden information på APT om sortering (minst 2 ggr/år)
Leasa maskiner
Utveckla bilpoolen
motivera medborgare
Samarbete mellan enheter och förvaltningar för att nyttja resurser bättre
Samarbete mellan chefer för att nyttja resurser bättre
Pantsystem
Laga det som går
Bättre upphandlingar och kommunikation mellan verksamhet och upphandlare
Återbruka genom att låna och byta mellan varandra -bättre forum för att det ska bli möjligt
Sunt förnuft - tänka som hemma. Spara spill och pengar
Information om vilka möjligheter som finns kring reparation
Bättre samordning inom kommunen
Reparera, serva och laga
Utbildningar om hur man använder produkter så de håller länge
Håll Sverige rent! Soptunnor
Börja med oss själva